

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravljalni prostori:
2697 E. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2697 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXI.

Črna Roka
in 25.25

Registered as second-class matter January 28, 1918, at the postoffice at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 24. julija (July 24), 1928.

Subscription \$4.00
Yearly

STEV.—NUMBER 172

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Delavska stranka v Mehiki dala Callesu proste roke

Na željo Callesa, da zdaj ne sme biti prepira med revolucionarnimi strankami, je delavska stranka izstopila iz vlade, ne pa na zahtevo agrarnih voditeljev. Obregon pokopan ob prisotnosti tisočev.

Mexico City, 23. jul. — Alvaro Obregon, umorjeni novoizvoljeni predsednik Mehike, je bil pokopan v soboto popoldne v Navaju, Sonora, ob navzočnosti njegove družine, sorodnikov, voditeljev liberalne in agrarne stranke in drugih njegovih ožjih prijateljev ter več tisoč zalovalcev iz priprostega ljudstva, med katerimi je bilo na stotine polnokrvnih Indijancev. Tisoč vojakov je nad svezim grobom izstrelilo salvo pokojnemu revolucionarnemu generalu in predsedniku v zadnji pozdrav.

V uri pogreba je bil po vsaj republikni promet ustavljen za 15 minut in gledalci so ostala zaprta za določeno dobo zalovanja. Mexico City, 23. jul. — Prvi rezultat atentata na Obregona je bil abruptni prelom med vlado in delavsko organizacijo "Confederacion Regional Obrera Mexicana", znano pod imenom Mehika delavska federacija in njenim političnim krilom, toda prelom ni prišel vsled kakih sovražnosti, temveč kot odziv na apel predsednika Callesa, da vse revolucionarne stranke v Mehiki pokopjejo medsebojne spore v momentu grozeče krize in pokažejo svojo solidarnost z vlado.

Omenjena delavska organizacija, ki se navadno imenuje Okrasni Crom, je bila v konfliktu z Obregonovo stranko od dneva, ko je bila spremenjena ustava glede predsedništva in ko je Obregon naznanil svojo kandidaturu za drugi predsedniški termin. Prej so bili med delavsko stranko in Obregonom najbolj stiki, saj je bil Obregon leta 1920 tudi kandidat delavske. V sled opozicije delavske stranke proti omenjenemu amendentu ustave je prišlo do ostrega konflikta med Cromom in agrarno stranko, ki je bila glavna podpornica Obregonove druge kandidature.

Voditelja agrarne stranke, Antonio Soto y Gama in Aurelio Mariano, sta v soboto javno obdolžila voditelje delavske stranke, da so kot opozicionarci Obregonove izvolitve predsednikom za drugi termin "psihološko odgovorni za Obregonov umor." V sled česar morajo reprezentantje delavske stranke takoj izstopiti iz vlade, ako ne bodo izzvali civilne vojne.

Calles je takoj odredil, da Gama in Mariano predlože posebni preiskovalni policiji vse dokaze, kar jih imata, glede "psihološke odgovornosti za umor." Voditelja agrarcev sta odgovorila, da edini dokaz, ki ga imata, je, da se Luis Morones, glavni vodja Croma in minister trgovine, dela in industrije skriva od dneva atentata. Calles je nato pojasnil, da se Morones nič ne skriva, je pa zavarovan z vojaško stražo kakor so tudi vsi ostali znani politični in verski nasprotniki Obregona pred nebrzdanimi pristaši ubitega predsednika. Morones je takoj prvi dan ogorčeno obsodil atentat. Nadalje je Calles odgovoril, da zadevo delavskih zastopnikov v vladi naj reši delavska stranka sama po svoji najboljši previdnosti.

Včeraj je imela eksekutivna delavske stranke izredno sejo in sklenila, da odpokliče svoje člane iz vlade, ne radi tega, ker tako zahtevajo vodje agrarne stranke in drugi pristaši pokojnega Obregona, pač pa v smislu svojeje manifesta, ki je bil izdan 20. t. m. in ki se glasi, da delavska stranka podpira Calles

Nov konflikt med Japonci in Kitajci

Šest japonskih vojakov ubitih v Santungu. Kitajska vlada razveljavila trgovsko pogodbo.

London, 23. jul. — Iz Tsingtava je prišla nepotrjena vest, da so japonske čete včeraj ubile 600 kitajskih nacionalistov v boju ob žantungski železnici.

Santung, 23. jul. — Nov konflikt med Japonci in Kitajci je bil prinesel akutno krizo. Tekla je tudi kri. Med japonskimi in kitajskimi četami v provinci Santung je prišlo 21. t. m. do krvavega spopada zapadno od Tsingtava. Po prvih poročilih je bilo šest Japoncev ubitih in 14 ranjenih ter pa sto Kitajcev ubitih in ranjenih. Okrog 1800 kitajskih vojakov bivše severne armade se je upro svojemu poveljniku in prestopilo mejo japonske cone. Japonci so začeli streljati nanje, naker so Kitajci napadli japonske čete. Po enourni bitki so se Kitajci umaknili.

Drugi del konflikta je diplomatičen. Nova kitajska vlada je razveljavila trgovske pakte z Japonci, Francijo in Danako. Pakti so oficijelno še davno potekali, sato smatra kitajska vlada, da so mrtvi za Kitajce.

Japonci je valed tega zelo srditi in Kitajci so bili indirektno informirani, da pride od strani Japonske popolen prelom, ako ne bo pogodba takoj obnovljena taka, kakršna je. Kitajska vlada zahteva, da se pogodba revidira. Poslanika Francije in Danske sta obljubila revizijo.

Tokio, 23. jul. — Japonska vlada je gospodarja Čang Ksueh-lianga, sina pokojnega diktatorja Čang Šolina, ki je vojaški gverner Mandžurije, da ne sme pridružit Mandžurije novemu nacionalističnemu režimu Kitajske. Gverner se pogaja s kuo-mintangom.

Kampanja za avstro-nemško umlo.

Dunaj, 23. jul. — Slavnost stoletnice smrti dunajskega skladatelja Schuberta, ki je privabila 250.000 pevcev iz evropskih dežel na Dunaj, je bila včeraj pretvorjena v politično demonstracijo za združitev Avstrije z Nemčijo. Okrog 150.000 Nemcev je korakalo v demonstrativnem pohodu po dunajskih ulicah. Pohod je bil zaključen z ogromnim shodom, na katerem je govoril med drugimi tudi Paul Loeb, predsednik nemškega parlamenta, ki je dejal, da sta zunanja ministra Čehoslovakije in Jugoslavije, Beneš in Marin-ković, izdala in pogazila njun lastni čarter svobode, ko sta nastopila proti samoodločevanju nemškega naroda.

Nov rekord: pšenica pretvorjena v torto v štirih urah.

Lancaster, Pa. — Štiri ure in 25 minut je vzelo, da je bila pšenica, ki je rastle na bližnji farmi, pretvorjena v čokoladno torto dne 21. julija. Pšenico so poželi, omlatili in zrnje odpeljali v mlin ter zgneli v moko malo več kot v treh urah. Petnajst minut pozneje je bila moka že v rokah pekov in čez drugih petnajst minut je bila torto pripravljena za pomazanje s čokolado.

Železnika neoreča.

Pittsburgh, Pa., 22. jul. — Dve ženski sta bili včeraj ubiti in petnajst drugih je bilo ranjenih, ko je voz polnične železnice skočil s tira, zadel v avtomobil in tresčil v poslopje neke trgovine v predmestju Braddock. Ranjenci so bili odpeljani v bolnišnico.

Žrtve avtomobilov.

Chicago. — V nedeljo je bilo sedem oseb ubitih in čikaških ulicah v kolizijah z avtomobil. Število žrtve od novega leta do danes naraslo na 554.

ZIVLJENJE RUDARJA VEDNO V NEVARNOSTI

Smrt predi nanj z vseh kotov v rovu, kjer tvega svoje življenje za borni obstanek.

Tremont, Pa. — Teško in trudapolno je delo rudarja globoko pod zemljo. V vseh kotih predi nanj nevarnost, da ugaane njegovo življenje hipoma. S stropa pada premog in kamenje, lahko se zrušijo oporniki in plast zemlje in kamenja se vsuje nanj in mu ugaane lakro življenja. Na hrstu, plechl, na glavi, rokah in nogah nosi vsak premogar plavkasta znamenja, ki pričajo o njegovem nevarnem poklicu. Na glavo mu pada kamen ali kos premog in rudar odstrani svojo kapo, potiplje krvavečo prakso, se zopet pokrje in nadaljuje s svojim delom. "V par dneh se bo rana zacelila," pravi sam pri sebi, "in vas bo zopet dobro."

"Zakaj je rudar tako nespremeten, da venomer tvega svoje življenje pod zemljo?" vprašujejo ljudje, kadar koga prinese iz rova mrtvega. Toda tveganje življenja je rudarjev posel, ker je v to prisiljen, ako hoče preživeti sebe in svojo družino.

William Ocha, star in iskruen rudar, je šel pred par dnevi v rovu; zvečer so ga pripeljali iz rova mrtvega. Zasula ga je plast premog v rovu, katerega lastuje Philadelphia & Reading Coal kompanija, za katero je delal med dvajset let. Padel je na industrijskem bojnem polju; za njegovo junaštvo, ko je tvegajl vas dolga leta svoje življenje in dobil neteto prak, ni bilo pripravljena nikakrge odlikovanja in ne priznanja. Njegovo ime bo kmalu pozabljeno in na njegovo mesto bo prišel drugi, katerega morebiti čaka enaka usoda. Armada brezposelnih rudarjev je velika — če zmanjka enega, jih čaka deset na njegovo mesto.

Rudarji vedo za nevarnosti, ki jim prete v globini zemlje, toda tega radi glasno ne priznavajo. In ko je plast premog pred par dnevi strla pod seboj William Ocha, so njegovi tovarilji skomignili z rameni in zamomljali o "slabi sreči". Prostor, kjer je "Bill" delal, je zgedel varen, so si pošepetali med seboj. "Naše delo je igra za življenja, v kateri drugi prejema dobitke." — Nearečni slučaj Ocha, ki je imel "slabo srečo", je pozabljen.

Državna milica rešila suhaškega agenta pred linčanjem.

Cledenin, W. Va. — L. Cox, zvezni prohibicijski agent, ki je bil pretečen petek aretiran radi umora Bernard Coterallja, je bil v nedeljo v nevarnosti, ko je več sto broječa množica ljudi navlila na ječo, v kateri je bil zaprt, z namenom, da ga odvde iz zapora in linča. Poklicana je bila državna milica, ki je prišla baš o pravem času, da je razgnala množico. — Coterall je bil ustreljen, ko je Cox z dvema drugima agentoma vstopil v njegovo stanovanje, da ga aretiraj radi krivite prohibicijskega zakona.

Portugalska revolta potlačena.

Lisbona, 23. jul. — V soboto je izbruhnila vojaška revolta v trdnjavi San Jorge pri Lisboni. En polk se je upri pod vodstvom majorja Conclavesa in dveh drugih častnikov. Lojalne čete so bombardirale trdnjavo in v nekaj urah je bila revolta udušana. Sedem mož je bilo ubitih in 30 ranjenih. Vodje so bili aretirani. Vojaški letalec Beires — ki je lani letel v Brazilijo — ki je bil tudi zapleten, je pobegnjl v letalu na Španko.

Vladna kriza v Jugoslaviji še ni končana

General Hadžić je vrnil mandat kralju. — Vsi osumljeni Makedonci bodo internirani.

Belgrad, 23. jul. — General Stepan Hadžić, ki se je približno deset dni trudil, da organizira "nevtrajno vlado" iz samih ekspertov, je v soboto vrnil mandat kralju z obvestilom, da mu je nemogoče dobiti take ministre, kakršne si je želel.

Belgrad, 23. jul. — Vlada je sklenila, da se imajo internirati vsi sumljivi Bolgari v Jugoslaviji, pristaši makedonskih komitetev, v koncentracijskih taborih. Na ta način upa vlada preprečiti nadaljne napade na uradnike kot je bil zadnji napad na policjskega četa Lazića v Belgradu in napad na žandarje v Novem pazaru.

V Moskvi ni več denarja za inozemsko propagando

Stalin informiral delegate četrtega kongresa kominternе, da se morajo organizacije v inozemskih deželah same izplačevati.

Moskva, 23. jul. — Taktika sedanjih voditeljev komunistične internacionale glede financ ostane še nadalje v moči. Spremeni se le v toliko, da bodo denarne subvencije iz Moskve odsej še — manjše in skopejše.

Stalin je informiral delegate na šestem kongresu komunistične internacionale, da odsej se bo vodstvo kominternе odsej le na "aktualne revolucionarne situacije" v inozemstvu in kjer ne bo teh, tam se morajo komunistične organizacije same financirati. Stalin je na stališču, da se mora stranka povsod sama izplačevati.

Valed te taktike je bilo precej nejevolje med delegati. Slišati je bilo očitke, da neaktivnost v mnogih deželah narašča, ker manjka denarja. Finančni problem gibanja v raznih deželah je bil eden glavnih vprašanj na kongresu.

Kominternа je plačala vojni delegatom za prihod v Moskvo, toda za obratno vojni si morajo sami skrbeti odnosno njihove organizacije. To je povzročilo precej nezadovoljnosti med delegati.

Kongres je zaključil, da morajo stranke vseh dežel organizirati med delavci mogočno kampanjo za pobijanje vsake imperialistične napadalne akcije na pram Sovjetski uniji. Geslo te kampanje mora biti: "Roke proč od Rusije!"

Glede položaja na Kitajskem je bila sprejeta resolucija, ki izraža zadovoljstvo in ponos internacionale na kitajsko komuniste.

Sovjetski junaki obiščejo Ameriko.

Moskva, 23. jul. — Pilot Čuhnovskij in vodja ledolomilca "Krasina" Samolovjevič, ki sta z ostalim ruskim moštvom vred rešila polovico mož Nobilove polarne ekspedicije, posetita Zdruzene države kot "poslanca dobre volje". Povabljeni sta bila od rusko-ameriške trgovske zbornice in sovjetska vlada je dovolila obisk, ko bo reševalno delo končano.

Chicago dobi največji hotel na svetu.

Chicago. — Vincent Bendix, ki je kupil za tri milijone dolarjev staro, gradu podobno Potter Palmerjevo palačo na Lake Shore, namerava palačo podreti in tam postaviti hotel, ki bo stal \$25.000.000. Hotel bo 40 nadstropij visok in bo najvišji in najlujškurioznejši na svetu. Dovršen bo do svetovne razstave leta 1933.

Borba krojaških delavcev za svojo organizacijo

Pet članov krojaške organizacije aretiranih v Philadelphiji.

Philadelphia, Pa. — Pet članov organizacije Amalgamated Clothing Workers je bilo pretečen teden aretiranih v tem mestu, ker so med krojaškimi delavci razširjali propagando in okrožnice, v katerih so jih pozivali, naj se pridružio organizaciji krojaških delavcev. Med aretiranimi je tudi Ida Patagalia, znana delavska boriteljica in dijakinja v Brookwood kolegijsu. Aretacije so posledica potese podjetnikov, ki hočejo na vsak način preprečiti agitacijo organiziranih krojaških delavcev, da organizirajo neorganizirane.

Odločba Amalgamated Clothing Workers organizacije, da se organizirajo krojašci v Philadelphiji, ki je bila ratificirana na njen konvenciji v Cincinnatiju, je podpirana z vso močjo unije. Predsednik, Sidney Hillman je na čelu organiziranega gibanja, da se v najkrajšem času skliče stavko kakih petnajst tisoč krojaških delavcev v tem mestu, ako bi se podjetniki branili priznati organizacijo. Hillmanu pomaga pri njegovem delu Hyman Blumberg, upravitelj organizacijskega oddelka na vzhodu.

Plače neorganiziranih krojaških delavcev v tem mestu so beraške. Delati morajo deset ur na dan in njih povprečna meseča plača nekaj nad dvadeset dolarjev na teden. Mnogo delarjev prejema manj kot deset dolarjev tedensko.

Organizirani krojašci v New Yorku in Rochesterju delajo 44 ur na teden, prejema dobro mesdo, imajo unikajo protekcije in so zavarovani proti brezposelnosti.

Odkar je pričela kampanja za organizacijo, so podjetniki na jeli pobojujke in ganeče, katere so postavili pred svoje tovarne, da preprečijo unikajim agitatorjem distribucijo okrožnic in jih odganjajo od tovaren. Krojaškimi delavcem se grozi z izgubo dela, ako posejajo zborovanja, katere prireja organizacija. Mnogo jih je že zgubilo delo, ker se med svojimi tovarilji v tovarni agitirali za svojo organizacijo.

Kljub vsem grožnjam in nasilju, se pa z agitacijo, da se organizirajo neorganizirane, nadaljuje z zadovoljivim uspehom.

Železniki delavci odpuščeni iz službe.

Scranton, Pa. — Več sto delavcev, ki so bili vpisani pri Delaware, Lackawana & Western železnici, je to dni izgubilo delo, ko je družba uvedla novo ekonomsko politiko, da napravi čim več profita. Med odpuščeni delavci so v prvi vrsti prizadeti pisarji, ki so delali v družinskih uradih. — V prvih petih mesecih tega leta je družbin dobiček značal pet in pol milijona dolarjev, toda kakor je razvideti iz zadnjega odloka družbe, je bil profit še preokromen, in zato je bilo treba odločiti delavce, drugi, ki so še ostali v službi, bodo morali pa nategniti svoje mišice, da bo dobiček koncem leta še večji.

Pet oseb utonilo v jezuru.

St. Mary, O., 23. jul. — Tri ženske in dva moška so včeraj utonili v St. Mary jezuru, ko je močan deževni vihar prevrnil motorni čoln, v katerem so vozili.

Ženska ustrelila.

Paris, Ill. — Ray Bays je v nedeljo v prepiru ustrelil svojo brata. Prepir med bratoma je nastal radi neke malenkosti. Morilec je bil aretiran in odveden v ječo.

Konvencija wisconsinske delavske federacije

Sprejetih je bilo več važnih resolucij glede stavkovnega položaja pletenarških delavcev.

Kenosha, Wis. — Na konvenciji državne delavske federacije, ki se je vršila v tem mestu, je prevladoval bojevit duh in navdušenje valic dejstvu, da se tukaj bje hud boj med Allen A. kompanijo in pletenarškimi delavci, katere je družba izprla. Stavkarji so za časa konvencije priredili po mestu pohod, katerega so vodili štirje stavkarji, ki so bili izpuščeni iz ječe, v kateri so bili zaprti radi obdolžitve, da so kršili zvezno sodnijsko prepoved proti piketiranju tovarne Allen A. družbe, katero je ta na sodišču izpalovala proti stavkarjem.

Ispitje delavcev v tovarni Allen A. kompanije se traja od 15. feb. t. l., ko je družba pričela s akcijo, da uvede odprto delavnico. V tem času je bilo aretiranih še večje število stavkarjev. Baš za časa konvencije se je nad trideset stavkarjev nahajalo v zaporu, toda delegacije so ispolnili njih ispuštitv, ko so naslovili apel na policijskega načelnika.

Konvencija je sprejela več resolucij, ki se tišijo isprta delavcev. Eno obvoja sistem mestne uprave, kateremu naseljuje mestni upravitelj, katerega imata Nash Motor Co. in Allen A. družba popolnoma pod kontrolo. Upravitelj je v mestni upravi le figura, prava moč in oblast sta pa v rokah omenjenih družb. Druga resolucija se bavi z importacijo stavkovcaev in je vsebuje tudi določbo za ostrejšo regulacijo privatnih detektivskih agencij. V tretji resoluciji je izrečena obsoda radi sodnijske usurpacije, ker je zvezni sodnik v Milwaukeeju izdal sodnijsko prepoved proti nadaljnim pravicam organiziranega delavstva.

Policija ni več naklonjena stavkokazem, odkar je nekdo izmed njih vrgel s četrtega nadstropja Allen A. tovarne opako, ki je padla na hrbet nekega policaja in mu zadala občutno poškodbo. Ko se je več policajev po dogodku napotilo v četrto nadstropje, kjer imajo stavkokazi svoje spalnice, so našli več oboroženih moških pod posteljami, kamor so se skrili iz strahu pred policijo.

Konvencija je bila znamenita še iz drugega vidika. William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je storil nekaj, kar ne bi bil njegov prednik, pokojni Samuel Gompers, nikdar naredil. Državna uprava v Wisconsinu je bila vedno kolikor toliko pod socialističnim vplivom in je vselej sprejela Gompersa na način, kateremu se je Gompers izogibal, če je bilo mogoče. Green je v tem slučaju postopal drugače. V svojem govoru je ostro kritiziral neustrankarsko politiko državne delavske federacije in slišati ni bilo niti enega protesta proti njegovim izvajanjem. Green je govoril tudi na shodu pletenarških delavcev, ki se je vršil v Library parku.

Nedeljska smrtina kosa.

Chicago. — Zadnje nedeljo so avtomobili smrtno povozili sedem oseb — med temi so bile štiri ženske — in štiri osebe so utonile v kopališču, kjer je 375.000 ljudi iskalo odpomoči vsled vročega dne. Okrog 100.000 oseb se je zateklo v parku in javne gozdove v okolici.

Georgij Gavrin-Mihajlovski:

Pravilica o ženskem srcu

Neka mati je imela tri sinove. Vsi trije so bili mladi, krepki in lepi in zdelo se je, da ni na svetu dekleta, ki bi jih bila vredna.

Prisel je čas in mati, ki je mislila, da je najsrečnejša med materami, je izdihnila blago dušo. A bratje so po vrsti zapustili rojstno hišo.

Prvi je odšel najstarejši. In komaj se je skrila rojstna hiša njegovim očem, je srečal čudovito lepo devojko.

— Je-li to živa ženska ali božanstvo, ki je stopilo na zemljo? — je vzkliknil in obstal pred njo, očarano in presenečeno nad njegovo lepoto. Nepremično jo je gledal in dekle je v zadregi zardelo, tako se mu iskriše oči. Mladenič je stopil pred njo, rekoč:

— Povej mi, kdo si — človeško ali nadnaravno bitje? Ljudje niso tako lepi. Ljubim te.

Dekle je ob bolj zardelo in si ni upalo pogledati mladeniču v oči, ker se je tudi njeno srce vnelo zanj.

— Molčiš? Kaj pomeni to? Mi ne verjameš ali pa odklanjaš mojo ljubezen?

Slednjic mu je odgovorila: — Kaj naj ti rečem? Odklo-

niti te ne morem, ker se mi zdijo vredne moje ljubezni, da si vidim prvič. Toda tvoja ljubezen — kako naj verjamem v njo? Vnela se je hitro in hitro lahko ugasne. Prva sem, ki si jo srečal v življenju. Mnoge so lepše in prepričana sem, da pozabli name, čim zagleda druge. Jaz pa ne morem več zatreti v svojem srcu ljubezni do tebe.

— Čuj, je dejal mladenič, — praviš, da je na svetu mnogo lepših deklet. Ne verjamem. Pa tudi če bi bilo res, imam v praih samo eno srce in to utriplje od danes samo zate.

— Ne govori tako. Nihče ne ve, kakšna usoda ga čaka. A če me res ljubiš, hočem tvojo ljubezen preizkusiti. Pojdi po svetu in čim srečaš žensko, zatiani oči in spomni se mene. In če te bo mikalo pogledati, vedi, da je tvoja ljubezen do mene ugašnila. Če prestaneš preizkušnjo, bom tvoja.

— A kako dolgo naj traja preizkušnja?

— Leto dni, — je odgovorilo dekle. To zadostuje.

Razočaran nad svojo usodo, je mladenič odšel. Dekle je pa bridko zaplakalo, ker ji je bil fant zelo všeč.

Tudi drugi brat je zapustil rojstno hišo in srečal na poti isto devojko. Videč solze v njenih očeh, je pristopil k nji. Njena lepota je tudi njega očarala.

— A kako dolgo naj traja preizkušnja? — Leto dni, — je odgovorilo dekle. To zadostuje.

Razočaran nad svojo usodo, je mladenič odšel. Dekle je pa bridko zaplakalo, ker ji je bil fant zelo všeč.

Tudi drugi brat je zapustil rojstno hišo in srečal na poti isto devojko. Videč solze v njenih očeh, je pristopil k nji. Njena lepota je tudi njega očarala.

Ona je pa mislila, da je preizkušnja še končana in da stoji pred njo prvi mladenič, tako zelo sta si bila podobna. Planila mu je naproti in ga hotela poljubiti. Toda zmotila je bila kmalu pojasnjena. In bridko se ji je storilo pri srcu. Kakor njegov brat, tako se je tudi novi prišlec na prvi pogled zaljubil v njo in s plamečimi pogledi je osušil njene solze. Že se mu je hotela vdati, pa se je spomnila prvega brata in sram jo je bilo.

— Ne, — je dajala, — ne morem biti tvoja. Zaobljubila sem se svojemu bratu, če prestane preizkušnjo. Če je pa ne prestane in če jo prestaneš ti, pridil čez leto dni na ta kraj in tvoja bom.

— Kakšno preizkušnjo mi nalagaš? — je vprašal zaljubljeni mladenič.

— Pojdi po svetu, in ko srečaš prvo žensko, se spomni mene, ogledaj si jo in jo primerjaj z menoj. Hođi za njo povsod, dokler je ne spoznaš. In če ti ne bo bolj všeč, se vrni k meni.

Mladenič je globoko vzdihnil in odšel. Dekle je pa še bridkeje zaplakalo in vzkliknilo:

— Ali ne zahtevam preveč od sebe in od obeh mladencev? Ljubezen in zvestoba — to je preveč.

In tretji brat se je napotil po isti poti. Tudi on je srečal dekleta. In kakor njegova brata,

se je tudi on na prvi pogled dočel zaljubil.

— Ljubim te! — je vzkliknil in glas se mu je tresel. Srce mu je tako močno utripalo, da je mislil, da zaglubi njegove besede.

Dekle je zdrhtelo. Malo je manjkalo, da mu ni padlo v naročje, ker je mislilo, da vidi pred seboj enega njegovih bratov.

— Povej, kateri obeh bratov si — oni, ki sem mu naročila, da ne sme gledati drugih žensk, a tiati, ki me mora primerjati z drugimi?

— Ne ta, ne drugi, — je odgovoril mladenič. — Menda govoriš o mojih bratih. Da, tudi drugi so nas zamenjavali.

Začel ji je govoriti o svoji ljubezni, toda dekle ga je zavrnilo: — Pojdi! Ne smem te poslušati, ker sem nevesta tvojih bratov. Pridi čez leto dni, in če tvoja brata ne prestane preizkušnje, bom tvoja.

— Ne! Poznam svoja brata in vem, da bosta dosegla svoj cilj. Kaj me brigajo preizkušnje! Ljubim te in to zadostuje. Reci da ali ne.

Dekle ni vedelo, kaj odgovoriti.

— Da ali ne? — je odgovoril nestrpn.

A ona je molčala. Šele na tretje vprašanje je odgovorila: — Zakaj nečes razumeti? Kako bi mogla pogledati v oči tvojima bratom, če se vdam tebi?

A odkloniti te ne morem, ker imam tudi tebe rada.

— Nearečnica! — je vzkliknil mladenič in oči so se mu srdito zaiskrile. — Bogovi so ti dali lepoto, za pamet so te pa prikrajšali. Moja potrpežljivost je izčrpana. Ljubim te in na lastni koži boš spoznala moč moje ljubezni. Moja boš ali pa te ne bo nihče objemal.

— To se pravi? — je vprašalo dekle. — Kaj to pomeni?

— To-le. Ali vidiš ta-le meč? Samo dva meča sta na svetu, ki se lahko z njim mečata. To sta meča mojih bratov, ki pa zdaj nista nevarna, ker ju je preizkušnja izčrpana. Kdor bi si drznil zaslužiti te, bo imel opraviti z mojim mečem. Namesto tebe ga objame smrt. In sledil ti bom povsod, dokler se mi ne vdaš. Drugim si hotela naložiti preizkušnjo, zdaj jo moraš pa sama prestati.

Opri se je na meč in oči so se mu divje zaiskrile.

Naenkrat je dekle skočilo k njemu in ga strastno objelo.

— Dragec! Ti me imaš res rad? — In začela ga je poljubljati. In odšla sta vsa srečna domov ter pozabila na ves svet.

Minilo je leto in brata sta se vrnila na kraj, kjer sta srečala dekleta. Preizkušnjo sta dobro prestala. Starejši je bil odšel v puščavo, kjer ni videl nobene ženske, mlajši pa v pragozd, kjer ni srečal žive duše. Vrnila sta se na določeni kraj, in ker neveste ni bilo, sta jo šla iskati. Dolgo sta jo iskala, slednjic sta jo pa le našla.

Srečna žena in mati je sedela na pragu domače hiše. Mož ni bilo doma. Bridko sta ji očitala, da je prelomila dano obljubo. Ona je mirno poslušala očitke in odgovorila: — Nisem verjela vajinim prišegam o večni ljubezni in prav sem storila, ker nista razumela moje preizkušnje. Kaj je ljubezen taka? Pustila sta me samo in odšla po svetu, ne da bi pomislila, kaj bo z menoj. Bolne matere ali onemoglega očeta bi gotovo ne zapustila. Mar se pa da ljubezen do žene, ki ji hočeta posvetiti vse življenje, primerjati z ljubeznijo bolne matere ali onemoglega očeta? Vajin brat me je pa razumel in se resnično zaljubil. Pojdita, in če srečata drugo, je ne vprašajta, marveč jo vzemita, kakor je storil vajin brat. Zbogom!

Zaskripala sta z zobmi in odšla. Stiskala sta meče, ko sta srečala brata, toda napasti ga nista hotela, ker sta se bala strahnega greha. Tolažila sta se in govorila o moški in ženski ljubezni, o moški zvestobi in ženski ljubezni, o moški zvestobi in ženski vihravosti.

A najmlajši brat je ta čas poljubljaj svojo ženo.

— Kdo je more istrgati iz mojega objema? — jo je vprašal.

— Nihče.

Toda če bi bil odpril knjigo usode, v kateri so najskrivnejše tajne človeške duše, bi bil zvedel, kdo — — Vaak, komur se zijubi. In za vedno bi bilo konec njegove sreče. Toda knjiga je bila zapečatenjena in sin najsrečnejše matere je bil najsrečnejši človek na svetu.

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POŠILJATELJEM RAZNIH NAZANIL.

Kadar pošljete listo Prosveta kakoršnakoli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej govajite v pisnu, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobčeno celo vstavo pa to oglas, za katerega se mora plačati, to velja za člano in za raznih imen in drugih stvari, je člano. Nadalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati, ali hočete imeti plačan oglas ali samo navadno člankarstvo vest, tudi v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove la važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglas, se priobči vse, kar zahtevate. Isto tako velja za vsa druga naznanila, če se koga išče, ščitvene ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglas, kolikokrat naj se isti priobči in da hočete zanj plačati. To pojasnilo dajem radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravnamo vsi, društva, članj naročniki in upravnništvo lista. Prosim, da to upoštevate in se po tem ravnate. — Filip Godina, upravitelj.

NAZGANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopilih, črtanih in izobčenih članov naznaniti upravnistvu Prosveta, da se lahko točno vredi imenik za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošljete glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravnništvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na našlet zato pripravljenih listinah vse naslove upravnistvu Prosveta posebej. Pri vsaki spremembi naslove upravnistvu Prosveta posebej. Pri vsaki spremembi naslove naj se vselej omeni stari in novi naslov. Upravnništvo ujudno apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. — Philip Godina, upravitelj.

— Ljubim te! — je vzkliknil in glas se mu je tresel. Srce mu je tako močno utripalo, da je mislil, da zaglubi njegove besede.

Dekle je zdrhtelo. Malo je manjkalo, da mu ni padlo v naročje, ker je mislilo, da vidi pred seboj enega njegovih bratov.

— Povej, kateri obeh bratov si — oni, ki sem mu naročila, da ne sme gledati drugih žensk, a tiati, ki me mora primerjati z drugimi?

— Ne ta, ne drugi, — je odgovoril mladenič. — Menda govoriš o mojih bratih. Da, tudi drugi so nas zamenjavali.

Začel ji je govoriti o svoji ljubezni, toda dekle ga je zavrnilo: — Pojdi! Ne smem te poslušati, ker sem nevesta tvojih bratov. Pridi čez leto dni, in če tvoja brata ne prestane preizkušnje, bom tvoja.

— Ne! Poznam svoja brata in vem, da bosta dosegla svoj cilj. Kaj me brigajo preizkušnje! Ljubim te in to zadostuje. Reci da ali ne.

Dekle ni vedelo, kaj odgovoriti.

— Da ali ne? — je odgovoril nestrpn.

A ona je molčala. Šele na tretje vprašanje je odgovorila: — Zakaj nečes razumeti? Kako bi mogla pogledati v oči tvojima bratom, če se vdam tebi?

A odkloniti te ne morem, ker imam tudi tebe rada.

— Nearečnica! — je vzkliknil mladenič in oči so se mu srdito zaiskrile. — Bogovi so ti dali lepoto, za pamet so te pa prikrajšali. Moja potrpežljivost je izčrpana. Ljubim te in na lastni koži boš spoznala moč moje ljubezni. Moja boš ali pa te ne bo nihče objemal.

— To se pravi? — je vprašalo dekle. — Kaj to pomeni?

— To-le. Ali vidiš ta-le meč? Samo dva meča sta na svetu, ki se lahko z njim mečata. To sta meča mojih bratov, ki pa zdaj nista nevarna, ker ju je preizkušnja izčrpana. Kdor bi si drznil zaslužiti te, bo imel opraviti z mojim mečem. Namesto tebe ga objame smrt. In sledil ti bom povsod, dokler se mi ne vdaš. Drugim si hotela naložiti preizkušnjo, zdaj jo moraš pa sama prestati.

Opri se je na meč in oči so se mu divje zaiskrile.

Naenkrat je dekle skočilo k njemu in ga strastno objelo.

— Dragec! Ti me imaš res rad? — In začela ga je poljubljati. In odšla sta vsa srečna domov ter pozabila na ves svet.

Minilo je leto in brata sta se vrnila na kraj, kjer sta srečala dekleta. Preizkušnjo sta dobro prestala. Starejši je bil odšel v puščavo, kjer ni videl nobene ženske, mlajši pa v pragozd, kjer ni srečal žive duše. Vrnila sta se na določeni kraj, in ker neveste ni bilo, sta jo šla iskati. Dolgo sta jo iskala, slednjic sta jo pa le našla.

Srečna žena in mati je sedela na pragu domače hiše. Mož ni bilo doma. Bridko sta ji očitala, da je prelomila dano obljubo. Ona je mirno poslušala očitke in odgovorila: — Nisem verjela vajinim prišegam o večni ljubezni in prav sem storila, ker nista razumela moje preizkušnje. Kaj je ljubezen taka? Pustila sta me samo in odšla po svetu, ne da bi pomislila, kaj bo z menoj. Bolne matere ali onemoglega očeta bi gotovo ne zapustila. Mar se pa da ljubezen do žene, ki ji hočeta posvetiti vse življenje, primerjati z ljubeznijo bolne matere ali onemoglega očeta? Vajin brat me je pa razumel in se resnično zaljubil. Pojdita, in če srečata drugo, je ne vprašajta, marveč jo vzemita, kakor je storil vajin brat. Zbogom!

Zaskripala sta z zobmi in odšla. Stiskala sta meče, ko sta srečala brata, toda napasti ga nista hotela, ker sta se bala strahnega greha. Tolažila sta se in govorila o moški in ženski ljubezni, o moški zvestobi in ženski ljubezni, o moški zvestobi in ženski vihravosti.

A najmlajši brat je ta čas poljubljaj svojo ženo.

— Kdo je more istrgati iz mojega objema? — jo je vprašal.

— Nihče.

— Ljubim te! — je vzkliknil in glas se mu je tresel. Srce mu je tako močno utripalo, da je mislil, da zaglubi njegove besede.

Dekle je zdrhtelo. Malo je manjkalo, da mu ni padlo v naročje, ker je mislilo, da vidi pred seboj enega njegovih bratov.

— Povej, kateri obeh bratov si — oni, ki sem mu naročila, da ne sme gledati drugih žensk, a tiati, ki me mora primerjati z drugimi?

— Ne ta, ne drugi, — je odgovoril mladenič. — Menda govoriš o mojih bratih. Da, tudi drugi so nas zamenjavali.

Začel ji je govoriti o svoji ljubezni, toda dekle ga je zavrnilo: — Pojdi! Ne smem te poslušati, ker sem nevesta tvojih bratov. Pridi čez leto dni, in če tvoja brata ne prestane preizkušnje, bom tvoja.

— Ne! Poznam svoja brata in vem, da bosta dosegla svoj cilj. Kaj me brigajo preizkušnje! Ljubim te in to zadostuje. Reci da ali ne.

Dekle ni vedelo, kaj odgovoriti.

— Da ali ne? — je odgovoril nestrpn.

A ona je molčala. Šele na tretje vprašanje je odgovorila: — Zakaj nečes razumeti? Kako bi mogla pogledati v oči tvojima bratom, če se vdam tebi?

A odkloniti te ne morem, ker imam tudi tebe rada.

— Nearečnica! — je vzkliknil mladenič in oči so se mu srdito zaiskrile. — Bogovi so ti dali lepoto, za pamet so te pa prikrajšali. Moja potrpežljivost je izčrpana. Ljubim te in na lastni koži boš spoznala moč moje ljubezni. Moja boš ali pa te ne bo nihče objemal.

— To se pravi? — je vprašalo dekle. — Kaj to pomeni?

— To-le. Ali vidiš ta-le meč? Samo dva meča sta na svetu, ki se lahko z njim mečata. To sta meča mojih bratov, ki pa zdaj nista nevarna, ker ju je preizkušnja izčrpana. Kdor bi si drznil zaslužiti te, bo imel opraviti z mojim mečem. Namesto tebe ga objame smrt. In sledil ti bom povsod, dokler se mi ne vdaš. Drugim si hotela naložiti preizkušnjo, zdaj jo moraš pa sama prestati.

Opri se je na meč in oči so se mu divje zaiskrile.

Naenkrat je dekle skočilo k njemu in ga strastno objelo.

— Dragec! Ti me imaš res rad? — In začela ga je poljubljati. In odšla sta vsa srečna domov ter pozabila na ves svet.

Minilo je leto in brata sta se vrnila na kraj, kjer sta srečala dekleta. Preizkušnjo sta dobro prestala. Starejši je bil odšel v puščavo, kjer ni videl nobene ženske, mlajši pa v pragozd, kjer ni srečal žive duše. Vrnila sta se na določeni kraj, in ker neveste ni bilo, sta jo šla iskati. Dolgo sta jo iskala, slednjic sta jo pa le našla.

Srečna žena in mati je sedela na pragu domače hiše. Mož ni bilo doma. Bridko sta ji očitala, da je prelomila dano obljubo. Ona je mirno poslušala očitke in odgovorila: — Nisem verjela vajinim prišegam o večni ljubezni in prav sem storila, ker nista razumela moje preizkušnje. Kaj je ljubezen taka? Pustila sta me samo in odšla po svetu, ne da bi pomislila, kaj bo z menoj. Bolne matere ali onemoglega očeta bi gotovo ne zapustila. Mar se pa da ljubezen do žene, ki ji hočeta posvetiti vse življenje, primerjati z ljubeznijo bolne matere ali onemoglega očeta? Vajin brat me je pa razumel in se resnično zaljubil. Pojdita, in če srečata drugo, je ne vprašajta, marveč jo vzemita, kakor je storil vajin brat. Zbogom!

Zaskripala sta z zobmi in odšla. Stiskala sta meče, ko sta srečala brata, toda napasti ga nista hotela, ker sta se bala strahnega greha. Tolažila sta se in govorila o moški in ženski ljubezni, o moški zvestobi in ženski ljubezni, o moški zvestobi in ženski vihravosti.

A najmlajši brat je ta čas poljubljaj svojo ženo.

— Kdo je more istrgati iz mojega objema? — jo je vprašal.

— Nihče.

ZNIŽANA CENA KNJIG

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krásna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane..... \$3.00

SLOVENSKO-ANGLŠKA SLOVNICA—samo poučna in lahko razumljiva knjiga za občenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo..... \$1.00

ZAKON BIOGENEZIJE—tolmači naravne zakone in splošni razvoj knjiga iz katere zasorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro..... 75c

PATER MALAVENTURA—V KABARETU—sanjska povest iz življenja ameriških franšikanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami..... 75c

ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija dočelj skritlega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki..... 75c

JIMMIE HIGGINS—krásna povest, ki jo je spisal slaviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molak.... 60c

Kuhinja v nemški Švici pa zaradi pomanjkanja teh snovi povzroča, da je gola v teh krajih pogost pojav. Način kuhanja pri Nemcih mineralije odstranjuje in vitamine uničuje. Bolj nego znanstvene pridobitve bodo oskrbile ta neprijeten pojav torej predelave kuhinjskih knjig.

Agilirajte za "Prosveto"!

ZNIŽANA CENA KNJIG

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krásna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane..... \$3.00

SLOVENSKO-ANGLŠKA SLOVNICA—samo poučna in lahko razumljiva knjiga za občenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo..... \$1.00

ZAKON BIOGENEZIJE—tolmači naravne zakone in splošni razvoj knjiga iz katere zasorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro..... 75c

PATER MALAVENTURA—V KABARETU—sanjska povest iz življenja ameriških franšikanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami..... 75c

ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija dočelj skritlega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki..... 75c

JIMMIE HIGGINS—krásna povest, ki jo je spisal slaviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molak.... 60c

ZAPISNIK S. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J. 253 strani mehko vezana, stane samo..... 15c

"HERBENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo..... 10c

"INFORMATOR"—knjižica z vsami potrebnimi podatki o S. N. P. J.—samo priporočljiva za člano—stane samo..... 10c

Vse knjige skupaj vam pošljemo za \$7.00.

Šilite nam:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IZVRSTNA PRILIKA

Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite list Prosveta vsak dan za eno leto in knjige AMERIŠKI SLOVENCI, vredne \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svote \$7.00.

Ali pa tri knjige: SLOV-ANGLŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZIJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$7.00.

To velja za člano S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$9.00.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMIE HIGGINS, ZAKON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCI in HERBENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svote \$4.00. Ne člani pošljejo \$4.60. Ali pa za \$3.00 pošlata list Prosveta in knjigo JIMMIE HIGGINS. Nečlani \$3.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsa mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravnistvo na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime.....

Naslov.....

Država..... Čl. društva.....

Pošiljam \$.....

Ob oltarju

Za "Prosveto" prevel—A. Babec.

— Ne! je odvrnil prelat. — Ponovljam ti, da mi ni dozaj dal še nobenega povoda graje; toda tem smernicam v splošnem ne zaupam, zato hočem, da postane drugače, če hočeš, da se izpolnijo upanja, ki jih staviš vanj. Vem, ti si laškaš, da boš videl nekaj v njem moje-ga naslednika ali morda še celo nekaj višjega! Nič ne rečem: talenta za to ima dovolj, toda manjka mu svobodnega pregleda in preračunljivosti. Molitve, pokora in bičanje je prav na mestu za majhne menišče, toda verjemi mi, da to nikakor niso sredstva, s katerimi se prikoplješ v cerkvi do moči! On mora preko teh malenkosti, če hoče vključiti, in da ni tega še dozaj spoznal, to je tisto, kar me skrbi!

Grof ni odgovoril, temveč z zadrtim vzdihom stopil k oknu, dvignil zastor ter pogledal po dolini, ki se je kopala v solčnih žarkih. Prelat je sledil smeri bratovega pogleda. — Kaj praviš o naših novih sosedih v Dobravi? — je mahoma vprašal za s tem prekinil pogovor o prejšnjem predmetu.

Ranek je skomignil z rameni. — Nikoli ne bi mislil, da bo prišla Saltenova posest v take roke! — je odgovoril malomarno. — Na vsak način ima ta prokleti kmetavz veliko porcijo nesramnosti, da se je prilepil prav v našo ardo, kakor bi bil nam enak! Toda, kaj hočemo? Enostavno ga prezirajmo!

Zelo miren je vstal prelat izza mize in stopil k oknu. — Za odnekaj je bila tvoja napaka, Bogomir